

- precizia unei informații terminologice este asigurată prin folosirea termenului de către specialist, în comunicarea specialist → specialist.

Bibliografie

1. Rey, A. La terminologie: noms et notions. – Paris: Le Robert, 1979. –127 p.
2. Cabré M.T. (dir.), E. Wüster; Terminologia, Barcelona, Servei de la Zlengva de la Universitate de Barcelona, 1996.
3. Даниленко, В. Лексика языка науки. Терминология. Авторефер. дисс. на соиск. учен. степени д-ра филолог. наук. – Москва: АН СССР, Ин-т рус. языка., 1977. – 41 с.
4. Даниленко, В. О терминологическом словообразовании // Вопросы языкознания, 1973. – Nr. 4. – С. 76-85.
5. Кутина, Л. Формирование языка русской науки. – М.- Л.: Наука, 1964. – 219 с.
6. Будагов, Р. А. Терминология и семиотика // Вестник МГУ, 1972. – Nr. 2. – С. 43.
7. Винокур, Г. О. О некоторых явлениях словообразования в русской технической терминологии // Труды МИВЛИ, V, 1939. – С. 24.
8. Cuciuc, N. Afixoidarea și determinologizarea în limbajul medical francez. – Iași: Editura Cugetarea, 2000. – 301 p.

CINQUAIN-UL - TEHNICĂ DE SISTEMATIZARE A CUNOȘTIȚELOR

N. Țurcan

Catedra Limbi Moderne și Latină

Summary

Cinquain – Method of Knowledge Sistemating

Cinquain represents a method, due to which a text can be worked out or a term can be defined. It is efficient in the process of learning the medical terms, allowing to systematize the information due to cognitive and metacognitive skills.

Cinquain is perfectly enclosed in the process of problematic teaching of medical terminology in Romanian.

Rezumat

Cinquain-ul este o tehnică de elaborare a unui text propriu, prin care poate fi definit orice termen. În cadrul asimilării limbajului medical este eficient întrucât permite sistematizarea informației datorită faptului că implică procese cognitive și procese metacognitive. *Cinquain*-ul se include perfect în conceptul de predare/învățare problematizată a limbii române și a terminologiei medicale.

Obiective

Argumenarea necesității implementării Cinquain-ului în procesul de predare / învățare a Cursului Limbă Română și terminologie medicală în grupele de mediciști alolingvi, considerându-l tehnică de elecțiune în cultivarea abilităților de formare a cunoștințelor în limba română.

Problema însușirii de informații, diferită de dobândirea cunoștințelor practice conceptuale s-a aflat timp îndelungat în vizorul pedagogilor. S-a afirmat faptul că cunoștințele au valoare numai atunci când sunt utile și nu pot fi utile decât dacă sunt înțelese în termeni conceptuali, fiind aplicate creativ și critic. Viitorul este al celor care examinează critic informația și își construiesc propriile realități. Una dintre tehnicile de Lectură și Scriere pentru Dezvoltarea Gândirii Critice (LSDGC) care ne ajută să realizăm acest obiectiv este *cinquain*-ul. Prin această tehnică studenții vor fi obișnuiți să identifice, să proceseze, să însușească și să utilizeze informații și idei; de asemenea, li se va cultiva abilitatea de analiză și de reflecție critică.

Cinquain-ul (din l. latină *quinque*, l. franceză *cinque* – „cinci”) este o tehnică de elaborare a textului propriu (o poezie de formă fixă), inspirată dintr-un subiect luat în discuție.

Se utilizează în scopuri didactice atunci când se intenționează a formula concis esența unui fenomen, concept, a unei reguli sau definiții.

Scrierea poeziei reclamă respectarea structurii următoare:

- * un substantiv cu statut de titlu;
- * două adjective determinative pentru acel substantiv;
- * trei verbe, eventuale predicate ale acelui substantiv-subiect;
- * patru cuvinte semnificative, din orice clasă morfologică, care încheagă într-o formulă imaginea generală;
- * un substantiv echivalent cu primul, la nivel lexical sau intratextual, prin mijlocirea celor patru cuvinte anterioare.

Subliniem faptul că, alături de aceste componente obligatorii, autorul are dreptul să utilizeze diverse instrumente gramaticale (articole, prepoziții, conjuncții, pronume).

Operațiunile mentale pe care le reclamă scrierea *cinquain*-ului includ:

- * nominalizarea – identificarea temei / subiectului scrierii;
- * descrierea – atribuirea unor caracteristici prin intermediul adjectivului;
- * generalizarea – prezentarea într-o formă sintetică a imaginii plăsmuite.

Model:

- Medicina
științifică, contemporană
descoperă, aplică și modernizează
metode de tratament tradiționale și netradiționale
Salvatoare •

Obiectivele activității didactice la care se proiectează elaborarea poeziilor de acest tip sunt foarte diferite:

1. Se exersează însușirea limbii române de către studenții alolingvi la nivel sintactic. În limba română ordinea cuvintelor în propoziție nu este în general fixă. Totuși cuvintele nu pot fi așezate oricum: ordinea cea mai obișnuită a cuvintelor într-o propoziție principală dezvoltată cu diferite părți de propoziție este următoarea: Subiect – atribut – predicat – complement direct și indirect – complemente circumstanțiale. Această ordine corespunde desfășurării logice a gândirilor de la autorul unei acțiuni la acțiunea propriu-zisă, apoi la obiectul ei și, în sfârșit, la împrejurările în care ea se desfășoară.

Menționăm că studenții din Transnistria dețin un nivel minim de cunoștințe, astfel e necesar să punem sub accent mai multe aspecte controversate ale limbii, în special topica care este de o importanță majoră la învățarea oricărei limbi, în evitarea calcurilor neadecvate.

2. Este o tehnică eficientă de formare a competențelor morfologice, sintactice, lexicologice. Permite variații largi pe baza prototipului. Astfel se pot impune restricțiuni de natură lexicală sau gramaticală, în funcție de obiectivul concret al lecției:

- * Verbele să fie utilizate la trei timpuri / aspecte ale indicativului.
- * Verbele să fie întrebuințate la diferite moduri (personale sau nepersonale).
- * Adjectivele să fie antonime (sinonime parțiale sau totale; primare sau secundare; formate prin derivare, compunere, conversiune) etc..
- * Versul al patrulea să fie o unitate frazeologică sau paremiologică; o definiție a unui termen medical.
- * Versul al cincilea să constituie o metaforă pentru primul vers sau un sinonim.

3. Stimulează creativitatea, unul dintre obiectivele fundamentale ale lecției de limba română.

4. Studentul este pus într-o situație - problemă – metodă de bază în învățământul formativ.

Oricare ar fi obiectivele propuse, o lecție realizată în cheia Programului LSDGC se va structura pe trei etape-cadru:

evocare – realizare a sensului – reflecție.

Considerăm că *cinquain*-ul este eficient de aplicat în cadrul evocării și al reflecției.

Pentru a putea aplica tehnica în etapa evocării, e necesar ca studenții să cunoască deja rigorile acestei poezii. Nu putem exersa pentru prima dată tehnica în etapa evocării. Se va

propune elaborarea unor asemenea texte pentru a actualiza cunoștințele la tema ce urmează să fie predată, motivând studenții să se includă activ la realizarea lecției:

a) Dacă subiectul lecției este *diagnostic*, studenții vor defini sub formă de *cinquain* acest cuvânt la începutul predării temei noi.

Model:

- Diagnostic
precoce apoi definitiv
explorează, identifică, descrie
cauza maladii care afectează pacientul
tratament •

b) Dar această poezie putea fi tema de acasă, în sală doar fiind citită și comentată.

c) Se știe că la catedra Limbi Moderne și Latină se implementează o metodă nouă de predare – învățare. Esența acesteia este că studenții sunt puși în situația de a elabora texte mari la fiecare două lecții. În stimularea creativității, în obținerea dominantei psihologice *cinquain*-ul este destul de eficient, presupunând și posibilități de îmbinare cu tehnica asocierii libere sau cu lanțurile asociative.

Model:

- Alergii
animale sau vegetale
pătrund, se instalează și acoperă
pielea omului cu cruste și edeme
enigmă •

După cum s-a menționat anterior, tehnica se aplică și în etapa de reflecție. Studenții își vor exprima într-un mod inedit părerea–concluzie, sau părerea–generalizatoare, vor avea posibilitatea să elucideze esența unui fenomen, a unui simptom, a unei boli etc.:

a) După studierea unor teme de terminologie medicală (Modul de administrare a medicamentelor, Metode netradiționale de tratament, Inima, Aparatul digestiv – stomacul, Ficatul, Aparatul respirator - plămânii ș.a.).

b) După studierea unor teme de civilizație (la anul întâi este studiată viața și opera câtorva scriitori V. Alecsandri, M. Eminescu, Ion Creangă, A. Mateevici, Gr. Vieru). Aici studentului i se rezervă mai multă libertate de exprimare.

Scopul fundamental al lecției de limba română și de terminologie medicală este cultivarea cunoștințelor de terminologie medicală, deaceia în articolul de față insistăm mai mult asupra acestui moment.

Sunt prezente niște restricții:

- studenții pot utiliza în orice formă paradigmatică și cu orice funcție sintactică doar cuvintele din text. De exemplu, obiectivul operațional care va fi realizat prin acest exercițiu este: studentul va fi capabil să găsească cuvintele–cheie ale textului etc. Acest exercițiu e foarte eficient în cazul asimilării unei informații ce conține 70-80% din termenii medicali;
- se permite includerea a 1-2 cuvinte din afara textului.

Pasul I

La studierea textului „Vitaminele”, propunem următoarea schemă:

Vom scrie separat în coloane:

Substantivele: vitamină, biocatalizator, amină, vitamina C, carență, proces, tulburări, randament, alimente, alimentație.

Adjectivele: exogeni, liposolubile, hidrosolubile, vitaminic, metabolic, fizic, intelectual, important, nervos, antiinfecțioasă, rațională.

Verbele: a participa, a scădea, a asigura, a căpăta, a proteja, a interveni, a vindeca, a fi.

Pasul II

Fiecare student este liber să-și aleagă, din toată gama de substantive din text, unul de reper și să propună un echivalent al acestuia pentru al cincilea „vers” al *cinquain*-ului. Astfel

s-au sugerat următoarele variante: vitamină – amină, vitamină – biocatalizatori, vitamină – alimentație, carență – tulburare, vitamina C – scorbut.

Profesorul trebuie să accepte toate variantele cu condiția ca să se respecte, regulile *brainstorming*-ului:

1. Nu criticați ideile celorlalți, nu vă autocenzurați ideile!
2. Dați frâu liber imaginației!
3. Lansați cât mai multe idei!
4. Preluați ideile celorlalți și perfecționați-le!

O altă posibilitate ar fi ca profesorul să le sugereze primul vers, care de fapt este titlul temei studiate, iar studenții să propună echivalentul acestuia.

Pasul III

Pentru primul substantiv selectat, studenții vor alege două adjective adecvate. Nu trebuie să se ia în calcul ce substantive determină ele în text. Dacă lucrăm numai în baza lexicului din text, iar obiectivul lecției este asimilarea eficientă a minimumului lexical, s-ar putea întâmpla ca unii studenți să renunțe la perechea de substantive pe care au ales-o inițial și să selecteze alta.

Pasul IV

La acest nivel studentul a trecut de etapa nominalizării și a ajuns la etapa descrierii. El trebuie să identifice trei verbe care s-ar potrivi cu substantivul-titlu al poeziei.

Le sugerăm că verbele ar putea fi aranjate:

- a) într-o gradație;
- b) într-o enumerație;
- c) într-o antiteză;
- d) într-un oximoron.

Pasul V

Cea mai complicată procedură este închegarea imaginii generale spre care a fost orientată formula poetică.

- 1) Aici se poate oferi libertate studenților în a folosi orice segment din text.
- 2) Putem să le sugerăm ca versul să includă o figură de stil (comparație, epitet, personificare etc.), cu actualizarea cunoștințelor asimilate la tema „Stiluri funcționale ale limbii”.
- 3) Să reprezinte un proverb, o maximă, un citat dintr-o operă literară.

La orele de limba română, de obicei, folosirea unui segment de text este eficientă și productivă. Scopul nostru este ca studentul să poată comunica o informație utilizând vocabularul însușit la lecție. Din textul „Vitaminele” am putea extrage segmente de așa tip ca:

- „... asigură organismului uman principiile nutritive de bază ...;
- „... sub formă definitivă sau apropiată odată cu alimentele ...;
- „... substanță izolată din tărâțe de orez ...;
- „... care vindecă polinevrita și care era o amină a vieții ...;
- „... grafic, se desemnează prin litere majuscule latine ...;
- „... se clasifică după solubilitatea lor în hidrosolubile și liposolubile ...;
- „... participă la toate procesele metabolice din organism ...;
- „... randamentul fizic și intelectual al individului ...;

Modele:

- Vitaminele liposolubile și hidrosolubile intervenind și vindecând asigură organismului principiile nutritive de bază.
- Biocatalizatori
- Vitamine importante, indispensabile pentru a fi, a însemna și a participa la toate procesele metabolice din organism.
- Amine

- Vitamina C
răspândită, dar și carențială
prin a nu fi poate scădea
randamentul fizic și intelectual al individului.
Scorbut •

Pasul VI

Verificăm dacă echivalentele din ultimul rând sunt potrivite. Se revizuire imaginea spre care au tins studenții.

Va urma lectura și aprecierea acestor texte. Dacă scrierea *cinquain*-urilor va fi inspirată dintr-un text literar discutat (la anul I, studiem pastelurile lui V. Alexandri, „Limba noastră” de Alexe Mateevici, „Amintiri din copilărie” și „Harap Alb” de Ion Creangă, „Luceafărul” de Mihai Eminescu) este bine să le dăm mână liberă studenților să aleagă noțiunea-titlu, apoi, la verificare, ne vom documenta versus preferințe și vom asculta lucrările scrise într-o ordine anume.

Prin propria viziune și interpretare studenții își dezvoltă abilitatea de a crea și de a recrea un text. Li se cultivă deprinderi de a defini un termen. Este un lucru important, deoarece atunci când sunt întrebați ce înseamnă „boală”, „vitamină”, „diagnostic” etc, în loc să definească noțiunea, ei o traduc. E poate primul și unul dintre cei mai importanți pași pe care îl realizează profesorul de limba română: îi învață să gândească critic.

Din experiența didactică proprie aş menționa că și studenții cu nivel minim de posedare a limbii române sunt capabili să definească un termen în cheia *Cinquain*-ului.

Concluzii

Gândirea critică presupune abilitatea de a înțelege și de a reflecta asupra celor ce știm, nu înainte însă de a conștientiza propriile achiziții și capacități. *Cinquain*-ul este una dintre tehnicile Programului de LSDGC utilizată în predare/învățare, implicând procese cognitive și metacognitive. Îi ajută pe studenți să opereze sistematic și reflexiv cu cunoștințele pe care le posedă. Le redă o încredere în capacitatea lor de a integra cunoștințele. Studenții care gândesc critic pot îmbina cu mai multă ușurință idei și informații.

Bibliografie

1. E. Mincu, A. Chiriac. „Limba Română. Profil medical”, Litera, 2003.
2. J. L. Steele, K. S. Meredith, C. Temple, S. Walter. Un cadru pentru dezvoltarea gândirii critice la diverse materii. Ghidul I.
3. Idem, Promovarea gândirii critice. Ghidul II.

PROCEDURELE DE FORMARE A TERMENILOR MEDICALI ÎN LIMBA ENGLEZĂ

Natalia Dorinin

Catedra Limbi Moderne și Latină

Summary

The Methods Used in the Formation of Anglo-Medical Terminology

This research paper gives the possibility to students and doctors to translate easier the medical terms, to gain knowledge and to apply them in practice. The material frequently used emphasizes the importance of affixes in the medical terminology.

Rezumat

Lucrarea oferă studenților, mediciniștilor posibilitatea de a traduce, de a achiziționa cunoștințe de limba engleză și terminologie medicală indispensabilă profesiilor de medic și de farmacist, de a-și cultiva abilități de aplicare a lor în practică. Materialul utilizat îl constituie unele rădăcini și afixe, cu statut de segmente, semnificație invariabilă, utilizate frecvent ca procedee, ce au la baza fondul lexical al limbilor latina și greacă -- un tezaur internațional, eficient și continuu.